

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 ได้กำหนดภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการไว้ดังนี้ “กระทรวงศึกษาธิการจะต้องส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็น วิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และ พัฒนาศักยภาพประจำการอย่างต่อเนื่อง” ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ การผลิตครูแนวใหม่ โดยมีการกำหนดนโยบายและกระบวนการผลิตครูให้ชัดเจน สร้างมาตรการจูงใจให้นักเรียนที่เรียนเก่ง เข้ามาศึกษาในวิชาชีพครู ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตใหม่ให้มีทางเลือกที่ หลากหลายตามสภาพความต้องการของผู้ใช้ครูปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา ที่ทำหน้าที่ผลิตครูให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยมีการจัดตั้งโครงการต่างๆ เพื่อผลิตครู เช่น โครงการ ผลิตครู 5 ปี เป็นต้น

คณะกรรมาธิการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นสถาบันอุดมศึกษาสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่ ผลิตบัณฑิตสายวิชาชีพครูให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศ บัณฑิตเหล่านี้ควรที่จะมีความ เตรียมตัวก่อนฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน การ เขียนแผนการสอนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของ นักศึกษาที่ออกฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูให้ประสิทธิภาพมากขึ้น

หลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา เป็นหลักสูตรหนึ่งของคณะกรรมาธิการ ที่ผลิตบัณฑิต สายวิชาชีพครู 5 ปี ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนขึ้นในปีการศึกษา 2547 เป็นปีแรก ปัจจุบันมีนักศึกษา ในหลักสูตรนี้ทุกชั้นปีรวม 300 คน ซึ่งในหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา จะมีรายวิชา การปฏิบัติการ วิชาชีพครู ที่นักศึกษาในชั้นปีที่ 5 ทุกคนจะต้องออกฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูเป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูทุกด้าน และ การผลิตบัณฑิตสายวิชาชีพครู 5 ปี ให้มีคุณภาพนั้นจะต้องอาศัยการจัดการความรู้ ที่มีการ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ หรือแนวทางปฏิบัติในการฝึก ปฏิบัติการวิชาชีพครู ซึ่งในอนาคตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา จะเป็น

บุคลากรด้านการศึกษาของประเทศชาติ เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการต่างๆ ให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่อไป

การวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการการจัดการความรู้การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ เพื่อให้อาจารย์นิเทศและนักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ หรือแนวทางปฏิบัติในการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู รวมทั้งอาจารย์นิเทศได้รับทราบถึงกระบวนการคิด การตัดสินใจ และแนวทางปฏิบัติในระหว่างการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูของนักศึกษา และได้องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดการความรู้การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ สามารถนำไปผลิตเป็นคู่มือเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษาในอนาคตได้

1.2 โจทย์และคำถามวิจัย

1.2.1 โจทย์วิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ จะเป็นอย่างไร

1.2.2 คำถามวิจัย

กระบวนการในการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ จะเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เป้าหมายการวิจัย

เพื่อได้องค์ความรู้และกระบวนการในการจัดการความรู้การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ ของนักศึกษาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.3.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ ในรายวิชา GED 5802 การปฏิบัติการวิชาชีพครู 2

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์ และนักศึกษาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 5 จำนวน 49 คน ใช้เวลาในการวิจัย 1 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 2/2552

1.4.2 ขอบเขตเนื้อหา

1. สมมติฐานของการวิจัย

จากประสบการณ์การนิเทศของผู้วิจัย พบว่าการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานได้ว่า การจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ จะทำให้ได้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ หรือแนวทางปฏิบัติในระหว่างการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูและอาจารย์ได้รับทราบถึงกระบวนการคิด การตัดสินใจ และแนวทางปฏิบัติในระหว่างการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูของนักศึกษา และได้กระบวนการในการจัดการความรู้

2. ตัวแปรที่จะทดลองในการสอนครั้งนี้ ได้แก่

1) ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรต้น คือ การจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

2) ตัวแปรตาม คือ

2.1) องค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

2.2) กระบวนการในการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

3) ขอบเขตด้านเวลา

ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2552

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

จากประสบการณ์การนิเทศของผู้วิจัย พบว่าการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานได้ว่า การจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ จะทำให้ได้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ หรือแนวทางปฏิบัติในระหว่างการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูและอาจารย์ได้รับทราบถึงกระบวนการคิด การตัดสินใจ และแนวทางปฏิบัติในระหว่างการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูของนักศึกษา และได้กระบวนการในการจัดการความรู้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ หรือแนวทางปฏิบัติในการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู

2. อาจารย์นิเทศได้รับทราบถึงกระบวนการคิด การตัดสินใจ และแนวทางปฏิบัติในระหว่างการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูของนักศึกษา

3. ได้กระบวนการในการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

4. องค์ความรู้ทั้งหมดที่เกิดจากการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ในครั้งนี้ สามารถนำไปผลิตเป็นคู่มือเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษาในอนาคตได้

1.7 เป้าหมายการวิจัยและตัวชี้วัด

ตารางที่ 1.1 แสดงเป้าหมายการวิจัยและตัวชี้วัด

เป้าหมายการวิจัย	ตัวชี้วัด
1. ได้องค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	1. เกิดความรู้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 2. ได้ความรู้ที่เป็นกระบวนการคิด การตัดสินใจ และแนวทางปฏิบัติในระหว่างการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูของนักศึกษา
2. ได้กระบวนการในการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	1. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของระบบการจัดการความรู้ 2. ผลการวิเคราะห์ระบบการจัดการความรู้ 3. ผลการออกแบบระบบการจัดการความรู้ 4. ผลการสร้างและพัฒนาระบบการจัดการความรู้ 5. ทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้ 6. ผลการสรุปผลการทดลองใช้ระบบการจัดการความรู้

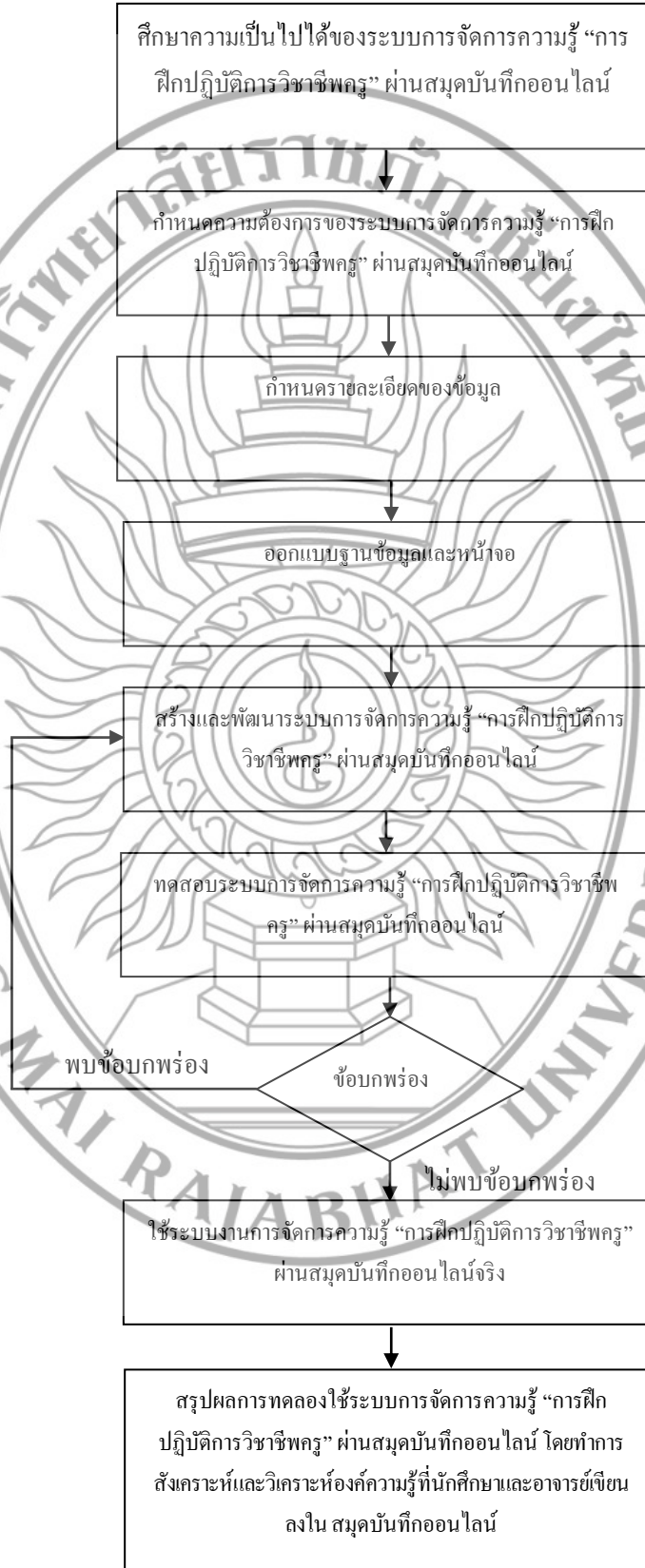
1.8 กรอบคิดและแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.8.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.8.2 Flow Chat แสดงกระบวนการทำงานการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

รูปที่ 1.2 Flow Chat แสดงกระบวนการทำงานการจัดการความรู้ “การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู” ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

1.9 นิยามศัพท์

การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู หมายถึง การฝึกปฏิบัติการสอนคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ได้ทำการปฏิบัติการสอนคอมพิวเตอร์ในช่วงชั้นที่ 1, 2, 3 และ 4 ในโรงเรียนเครือข่ายที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่รับผิดชอบ

การจัดการความรู้การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู หมายถึง การที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ จากการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู เช่น การแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ หรือแนวทางปฏิบัติในการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู เป็นต้น

การจัดการความรู้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ (Blog) หมายถึง การที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู ได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็นต่างๆ ของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูผ่านทางเว็บไซต์ที่มีห้องสนทนา (Blog) ในกลุ่มสมาชิก

1.10 ข้อยกเว้นของการวิจัย

1. ผู้ใช้งานต้องมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.11 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยในครั้งนี้จะมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เฉพาะองค์ความรู้ด้านการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูเท่านั้น
2. ผู้ใช้งานที่สามารถเข้าใช้ระบบ ได้จะต้องเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 และอาจารย์หลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษาที่ได้รับ Username และ Password เท่านั้น